

buigt weer terug, doch zijtakken ontspringen boven den grond, groeien omhoog en dalen met een boog weer neer; deze zijtakken krijgen dikwijls ook weer zijspruiten, die meest alle omlaag groeien; soms gaan de zijtakken zelf direkt omlaag. Op de eerste wijze kunnen tamelijk ingewikkelde groepen ontstaan, waarin oorspronkelijke knie en zijtak niet meer te onderscheiden zijn. Ook deze ademwortels zijn taai, lichtbruin tot steenrood, met vliezige kurklagen; lenticellen ontbreken of zijn zeer klein.

Bij de djankang paja (*Xylopia spec.*) worden de ademwortels zeer groot, tot 50 c.M. hoog met wijd uit elkaar geplaatste takken; gewoonlijk zijn ze opvallend talrijk (zie fig. 7).

4. Bij sebengang (*Neesia malayana*) groeit alleen op vochtiger groeiplaatsen een worteltop boven den grond uit en buigt knievormig terug; de knie wordt daarna steeds dikker en al spoedig groeien de bovengrondsche deelen aaneen tot een klein klompje; dit klompje is zwartgrijs, ruw van oppervlakte, tot 20 c.M. breed, 5-15 c.M. dik; doorsnede van de bast is lichtbruinrood; houtlichaam matig zacht; ademwortels van zeer schaars tot talrijk, tot op 15 M. van den boom verspreid (fig. 8).

Groter afmetingen nemen de wortels van den teroepoek rawang berdjankar (*Lophopetalum spec.*) aan; niet zelden kan men bij dezen boom ademwortels aantreffen tot $\frac{1}{2}$, ja soms tot 2 M. hoog (fig. 3). De hoogste deze wortels zijn slank en doen denken aan reusachtige asperges.

5. Zeer aardig zijn de ademwortels van *Elaeocarpus littoralis*. Hier groeit een spruit loodrecht omhoog, op 10 à 15 c.M. boven den grond ontstaan zijwortels, welke geheel rechtlijning onder een bepaalden hoek naar den grond toegaan. De spruit buigt hoogst zelden naar het moeras terug; meestal houdt de groei op, wanneer ze een lengte van 40 à 50 c.M. heeft bereikt. Breekt de top of sterft hij af, dan rot hij in en er ontstaat een verdikking, een rond knopje (zie fig. 9). Wanneer de ademwortels ouder worden krijgen zij een meer knievormige gedaante. Vaak bereiken de beenen een dikte van 5 c.M. De ademwortels zijn zeer talrijk.

Vrij algemeen zijn ook de „hanepootvormige”. Deze naam is ontleend aan de aanduiding van een Koeboe „seperti kaki ayam” en inderdaad ziet men bij beide *Sapotaceae*, njatoe en balam teroeng, een dikkere, vrij rechte wortel onder een hoek van $\pm 30^\circ$ uit den grond oprijzen; deze komt overeen met het loopbeen van de kippenpoot; aan dezen wortel komen er boogvormig zijwaarts, ook wel steil neerdalende zijtakken, terwijl de hoofdtak zelf doorgaans met een vrij sterken bocht naar beneden buigt; deze neerdalende takken zijn te vergelijken met de teenen van de kip. Bij njatoe worden ze wel tot een meter hoog; tot op 10 M. en meer van den boom kan men ze aantreffen (fig. 10).

De bovenvermelde steltwortelachtige organen komen bij de in het moeras groeiende njatoe zeer algemeen voor. Bij deze boomsoort treft men ook wel gelijksoortige vormen aan boven de steltwortels tot op 4 M. boven den grond. Wellicht spelen de steltwortels bij dezen boom ook een rol bij de luchtvoorziening der wortels.

Bij de soengkit daalt soms de hoofdwortel gewoonlijk niet meer neer, ze steekt schuin omhoog; de top is dan afgestorven.

A. THORENAAR.

VOGELLEVEN IN HET OERBOSCH

II

Na ons de vorige maal te hebben beziggehouden met de vogels der hoogste kruinen, willen we nu onze nekspielen wat minder op de proef stellen en onze belangstelling richten op de vogels van het meer of minder dichte lagere hout. Bijzonder typisch is voor

deze vogels, dat ze gewoonlijk in troepjes rondzwerven, die uit meerdere soorten bestaan. Soms kun je een kwartier lang door het bosch lopen, zonder een vogel te hooren. Dan weer zit je er opeens midden in en hoor je aan alle zijden geluiden. Dan is het zaak, stil te blijven staan of zitten en goed op te letten! Nu hier, dan daar-ziet ge snel de schaduw van een vogel van den eenen boom naar den anderen schieten en in het loof verdwijnen. De vogels hier zijn ongelooflijk vlug en bewegelijk. Voeg daarbij het dichte loof, dat ze telkens voor het oog verbergt (fig. 6), en het zal wel duidelijk zijn, dat voor de vogelstudie hier een waar Jobs-geduld vereischt wordt.

Fig. 6. Langs het pad van Tjibodas naar Tjibeureum.

En toch schenkt het genot, rustig op zoo'n plekje te gaan zitten en zijn geduld tenslotte beloond te zien, doordat het lukt, verschillende van die vogelsoorten in den kijker te krijgen, ze goed op te nemen en ze langzamerhand te leeren kennen. Een genot is het dan, de vlugge, bevallige bewegingen te zien, waarmee ze van tak op tak glijden, nu in het loof verdwijnen, dan weer eruit te voorschijn komen, den hals rekkend, het kopje wendend en vlug toepikkend op een vruchtje of een insect, onbewust ervan, dat zij bespied worden. Een genot, die vaak stemmige en toch zoo smaakvolle en vooral keurige veerenpakjes te zien, keurig ondanks alle bewegelijkheid.

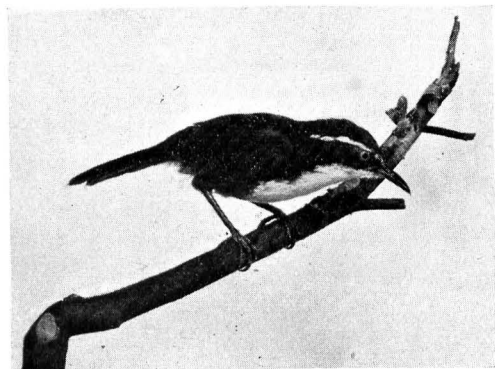

Fig. 7. Kruiplijster, *Pomatorhinus montanus*.

We willen nu eens nagaan, welke soorten zich alzoo bij zoo'n troepje onderscheiden laten, al zullen we ze niet altijd alle tezamen vinden.

Een van de gewoonste en ook een van de luidruchtigste is wel de kruiplijster, *Pomatorhinus montanus* (fig. 7). Een lust om te zien, als we hem eenmaal in den kijker hebben! Keel en

buik zijn wit, de bovenhelft van den kop zwartgrijs met een scherpe witte streep boven het oog. De rug is warm roodbruin, dat zich zijdelings ook nog een eindje tot op de buik voortzet. Slagpennen en staart zijn donkerder en de licht gekromde snavel heeft een gele kleur. Liefst kruipen en sluipen deze kleine lijsters behendig door het dichtste gewirwar van lianen en epiphyten, zonder dat hun keurige pakje daarbij ooit in wanorde raakt.

„Kwrt! kwrt! kwrt!” hooren we links en rechts, als ze ons gezien hebben; geluiden als van een opgeschrikte merel of van een Hollandschen boomklever klinken uit het kreupelhout. Rondom zitten ze ons brutaal op te nemen en uit te schelden, hippend van tak op tak.

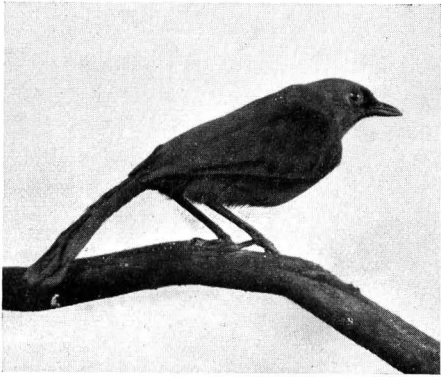

Fig. 8. Spotlijster, *Garrulax rufifrons*.

hooren we vaak: koelkoelkoel^{twee}, koelkoelkoel^{twee}, koelkoelkoel^{twee}, enz. enz. Daarbij het „koelkoelkoel” zoo snel als ge kunt uit te spreken (wat nog niet snel genoeg is) als aanloopje tot het iets hoogere ^{twee} (met Engelsche w), dat eigenaardig genoeg, al begint voor het koelkoelkoel ten einde is. En deze heele strofe in snelle vaart vele malen achter elkaar. Van een anderen kant weer klinkt het: „koelekoelekoele, koelekoelekoele,” en dan weer: „wojkok^{kie}, wojkok^{kie}, wojkok^{kie},” met den nadruk op ^{kie}, of wel: „tjie-e-wò, tjie-e-wò, tjie-e-wò,” „of koek^{woj}, koek^{woj}, koek^{woj},” alles even snel en druk. En daarmee is de vocabulaire van den kruiplijster nog volstrekt niet uitgeput. Maar het zal voldoende zijn om u aan te toonen, dat hij in zijn gezang een echte onrustige druktemaker is.

De Inlanders vertalen zijn gezang wel met: „boeah koppi,” en dat heeft hem een tijdlang den naam bezorgd van een koffievruuchtendief, erg schadelijk dus! De heer BARTELS echter heeft nog nooit zoo’n vruchtje in de maag van een „manoeek koppi” gevonden, al versmaadt hij andere vruchten niet.

Een ander heel typisch geluid is dat van den spotlijster (*Garrulax rufifrons*, fig. 8). „Laughing thrush” noemt de Engelschman hem, en werkelijk, zijn „hi-hi-hi-hi-hi” heeft iets van een zacht gegriinnik. ’t Gedempte geluid, wat droomerig, zelfs wat weemoedig soms, klinkt alleen luider, als het door een troepje in koor aangeheven wordt. En als we dat op eenigen afstand in het bosch hooren, dringt zich een andere vergelijking onweerstaanbaar op: die met het hinniken van een paard. Boeroeng koeda wordt hij volgens KONINGSBERGER dan ook wel genoemd.

Maar hun eigenlijk gezang hooren we gewoonlijk niet op zoo korten afstand, tenzij we ze heel omzichtig besluipen zouden. „Gezang” is een woord, dat wel wat vreemd klinkt voor het opgewonden en drukke gedoe van de kruiplijster, dat we beter zouden aanduiden als: uiting van opwinding, waarvan het heel moeilijk is, met de pen een goeden indruk te geven. Uit de verte herinnert het wel eens even aan het gekwebbel van Hollandsche spreeuwen, zooals die, op een rijtje op den nok van een boerenwoning, met trillende vleugels en den snavel in de lucht, aan hun extaze over het zachte lenteweer uiting geven. „Kr-kr-twee, kr-kr-twee” zoo ongeveer klinkt het, vele malen in opgewonden vaart snel achter elkaar. Daarbij de w op zijn Engelsch uit te spreken. Wat dichterbij

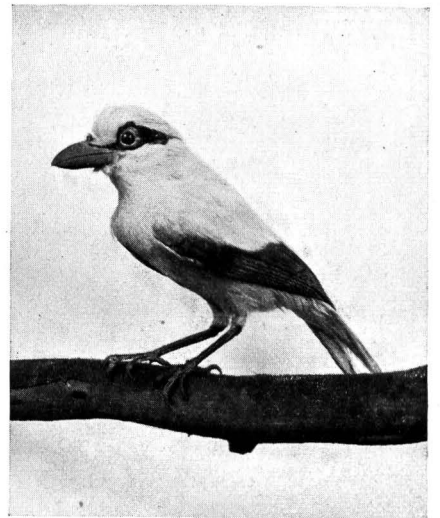

Fig. 9. Loofekster of kitta, *Cissa thalassina*.

Langzamerhand komt het naderbij en terwijl wij bewegingloos, maar met den kijker gereed, blijven wachten, ontdekken we de eerste vogels, door 't dichte loof sluipend en glijdend van tak op tak. De vorm doet even aan een miniatuurduif denken, door den betrekkelijk kleinen kop, vooral aan een langstaartige kaneelduif. De sterk afgeronde staart is nl. vrij lang. De kleur is eenvoudig, maar even gedistingeerd als de vorm en de bewegingen van den vogel. Het geheele vederkleed is gelijkmatig grijsbruin, met een donkerbruine vlek tusschen snavel en oog.

KONINGSBERGER merkt op, dat de spotlijsters in 't gebergte gewoonlijk in gezelschap van de prachtige loofeksters of kitta (*Cissa thalassina*, fig. 9) voorkomen. Werkelijk treft men een paartje van die vogels dikwijls in de buurt van zoo'n rondreizend vogelgezelschap aan. Meermalen heb ik ze ten volle kunnen bewonderen, het mooist wel, toen eens een paartje neerstreek in de boomvarens vlak naast de pasanggrahan. Dat is nu eens een van die vogels, waar de natuur echt haar best op heeft gedaan, een van die vogels, waarmee we ons in Holland het heele tropische oerbosch bevolkt dachten!

De vorm doet aan een Vlaamschen gaai denken. De kleur is heldergroen, hier en daar, vooral naar de staart, in blauwgroen overgaand. Snavel en pooten lakrood, een zwarte teugel over het oog en over den nek, en een bruinroode spiegel op de vleugels. Een schitterend gezicht! Eigenaardig is, dat bij een geschoten vogel de kleuren al heel gauw gaan verschieten, zooals bijv. goed te zien is aan de opgezette exemplaren in het Museum te Buitenzorg: het groen is blauw geworden en het roodbruin van de vleugels grijs!

Het geluid van de kitta kan niet fraai genoemd worden en bestaat uit luidruchtige fluit- en krijschtonen. „Kaka ^{twie!}” kaka ^{twie!} klinkt het luid en wat ruw uit het dichte loof. „Kaka ^{twie!}” De Soendaneezen noemen hem naar zijn geluid ekik gelong, waarbij de laatste e ongeveer als een Duitse ä wordt uitgesproken. De heer BARTELS vond in zijn maag o.a. overblijfselen van kikkers, hagedissen en zelfs van kleine vogels, behalve nog insecten, als rupsen en sprinkhanen.

En nu moet ik, na den kruip- en den spotlijster, nog een derden lijsterachtigen vogel noemen. Het geluid is ook hier weer het eerste, waarmee we kennismaken, maar, hoe typisch ook, makkelijk te beschrijven is het niet. Willen we het in ons menschelek alphabet, dat helaas voor de vogeltalen maar al te vaak te kort schiet, weergeven, dan zouden we dat het best doen met: „tjieuwtjieuwtjieuwtjieuwtjieuw” enz., zeer snel achtereen en ineenvloeiend tot een zwiepend geluid, dat mij denken doet aan die kleine windmolentjes, die de Inlanders wel boven hun vruchtboomen aanbrengen om de vogels te verjagen en die een dergelijk zwiepend geluid voortbrengen, als ze door den wind snel ronddraaien. Ook herinnert het wel even aan een boom vol sjelpende musschen.

De vogel zelf, die ook steeds in troepjes rondtrekt, is niet grooter dan een leeuwerik, maar slanker. Met name is de staart vrij lang, hoewel niet zoo als bij den spotlijster. Keel en buik zijn wit, meest een ietsje gelig, de rug kastanjebruin, de kruin zwart en dit zwart scherp gescheiden van de witte keel door een horizontale streep even onder het oog. Hierdoor worden we aan het Hollandsche zwartkopje herinnerd. De zwarte slagpennen hebben witte randen¹⁾. De naam van deze vogels is *Laniellus leucogrammicus* (fig. 10).

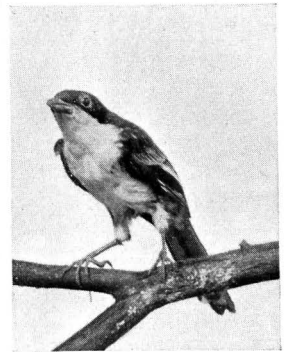

Fig. 10. Sjielplijster, *Laniellus leucogrammicus*.

¹⁾ Alleen kenmerken, die men met den kijker in de vrije natuur waarneemt, worden opgegeven.

Van een klauwier (*Lanius*!) hebben zij echter heel weinig; die trekken ook nooit zoo in troepjes rond.

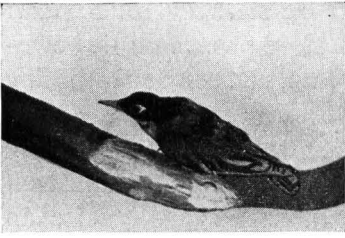

Fig. 11. Blauwe boomklever, *Sitta azurea*.

voorthuppend of wel tegen den stam omlaag. Het is een kleine boomklever in een keurig, maar eenvoudig pakje.

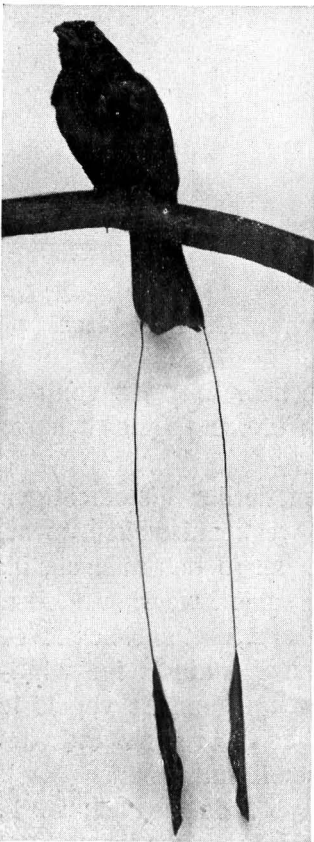

Fig. 13. Raketstaat-drongo, *Bhringa puniceus*.

Terwijl zij ijverig de boomen naar insecten afzoeken, laten ze van tijd tot tijd alle tegelijk hun eigenaardig sjielpend geluid hooren. Ik zou voor hen dan ook wel den naam sjielpijster willen voorstellen. Gewoonlijk zitten ze wat hooger in de boomen dan de kruip- en de spotlijsters.

Een vierde vogel, dien we ook steeds in troepjes in het lagere hout aantreffen, vaak tezamen met een of meer der vorige soorten, is de blauwe boomklever (*Sitta azurea*, fig. 11). die ijverig stammen en takken afzoekt, daarbij met evenveel gemak als zijn Hollandsche neef onderste boven aan de onderzijde van een tak

Mooi crème zijn keel en borst, zwart is de kruin en ook de stuit. De rug is staalblauw — niet azuurblauw, zooals de wetenschappelijke naam zou doen vermoeden; op een afstand lijkt het zelfs eer grijs — en de zwarte slagpennen hebben witte zoomen. Meer dan een korten lokroep heb ik van deze vogels niet gehoord.

Minder geregeld heb ik bij dergelijke zwervende vogeltroepen de zwarte wielewaal (*Oriolus cruentus* fig. 12) aangetroffen, zoo uit de verte gezien net een merel, geheel zwart, maar met een vuurroode buik.

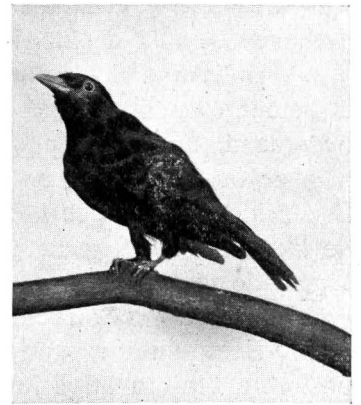

Fig. 12. Zwarte wielewaal, *Oriolus cruentus*.

Nooit ontbreekt daarentegen de raketstaart-drongo (*Bhringa remifer*, fig. 13), niet grooter dan een spreeuw, met zwart, metaalglanzend vederkleed. Gewoonlijk treffen we een paartje aan en daarbij valt op, hoe heel anders zij zich gedragen dan de zooeven genoemde lijstersoorten en de boomklevers. Die zijn steeds ijverig in de weer, alle hoekjes af te zoeken, boom voor boom. De drongo's daarentegen zitten rustig op een tak uit te kijken, vliegen nu en dan eens op en stoeien wat met elkaar, om dan weer te gaan zitten. Net als de bekende salagoenting (*Buchanga*), waarmee zij dan ook verwant zijn. Het vermoeden is wel eens bij mij opgekomen, dat zij uit zitten te kijken, of een der ijverige boomklevers of andere kleinere vogels ook een dikke larf ontdekt heeft, om er dan op af te gaan en hun die kijvend te ontfutselen! Maar de Heer BARTELS meent, dat ik

hem niet van dergelijke booze dingen beschuldigen mag. Merkwaardig is het in ieder geval, dat hij zoo trouw de zwervende vogeltroepjes volgt, zoo ongeveer als een herdershond

zijn kudde, ondanks zijn zoo geheel andere levenswijze. Ziet men de *Bhringa's*, dan is dit een zeker teeken, dat er zoo'n troepje in de buurt is.

Aan het uiteinde van de staart bengelen vaak, elk aan een lange dunne schacht, een paar veeren, alsof ze op het punt stonden uit te vallen, maar nog niet geheel losgelaten hebben. Dit stelt een sieraad van de drongo voor, maar, naar het mij toescheen, is dit sieraad maar zelden ten volle ontwikkeld. Een paar der staartveeren zijn bijzonder lang uitgegroeid, de spoel draagt over een groot deel van zijn lengte geen baarden en pas aan het uiteinde zit een kleine vlag.

Vaak laat de raketstaart-drongo een kijvend geluid hooren, maar hij kan toch ook heel aardig fluiten en doet dan aan den Hollandschen zanglijster denken door het telkens een paar maal herhalen van dezelfde strofe.

Vaak zag ik in zoo'n gezelschap ook den groenen specht met roode vleugels, die door VAN BALEN de geelkuif-specht (*Gecinus puniceus*, fig. 14) genoemd wordt. Hij heeft dan ook een flinken kuif van rechtopstaande veertjes, aan den voet rood en aan het uiteinde geel. Meest laat hij slechts een korten alarmroep hooren, maar ook meen ik van hem wel eens een „kluklukluklu” te hebben gehoord, dat aan den Hollandschen groenen specht deed denken. Op spechtenmanier klopt hij stammen en takken af.

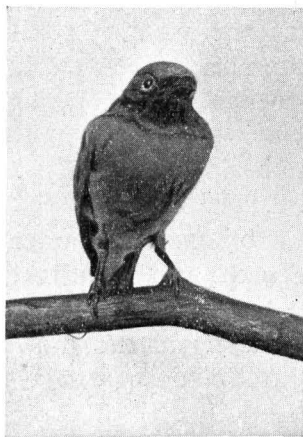

Fig. 15. Berg-rupsvogel, *Artamides larvatus*.

Dan wil ik hier nog een vogel noemen, die ongeveer de grootte van een lijster heeft, maar die, als we hem door den kijker bezien, sterk doet denken aan een bonte kraai uit noordelijker streken: een grijze vogel met een stevigen kraaiensnavel en met zwarte vleugelpunten en staart. Bij het mannetje is ook de keel min of meer zwart. Gewoonlijk zien we ook dezen in paartjes. Het is de berg-rupsvogel (*Artamides larvatus*, fig. 15), die zich zoowel met vruchten als met insecten voedt.

Hij is, geloof ik, meer een vogel van den boschrand dan van het eigenlijke „wilde wout”. Meermalen ziet men hem ook in den tuin van Tjibodas, evenals troepjes van dien kleineren, maar geheel vermiljoen rood met zwart gekleurden rupsvogel, *Pericocrotus miniatus*. Een alleraardigst gezicht, zoo'n zwerm van die schitterend gekleurde robijntjes. Ook midden in 't bosch treft men ze wel aan, maar nooit vermengd met andere vogels. De mannetjes hebben een zwarten keel, de wijfjes een rooden.

Fig. 14. Geel-kuifspecht, *Gecinus puniceus*.

Fig. 16. Soeroekoe, *Hapalarpactes reinwarti*

En dan mogen we den koe koe k niet vergeten! We zien hem wel niet vaak, maar we hooren hem een groot deel van den dag. Het is precies het uit Holland zoo goed bekende geluid, maar als we goed luisteren, hooren we ook vaak: „koe-koekoek, koe-koekoek”. Deze soort, die hier ook „broedt” (cum grano salis), schijnt wel het heele jaar door te roepen.

Zij is nauw verwant aan den Europeeschen koekoek (*Cuculus canorus*) en draagt den naam *Cuculus poliocephalus*.

Een meer eenzame levenswijze voert ook de soeroekoe (*Hapalarpactes reinwardti*, fig. 16). Dezen grooten, zeer langstaartigen vogel treft men meest in paartjes aan, rustig zittend op een tak, met den langen staart omlaag hangend. Die staart is vrijwel zwart met witte zoomen. De rug van den vogel, dien hij U gewoonlijk wijselijk toekeert, is loodgrijs, de vleugels bruinachtig. Maar wendt hij zich eens even een beetje om, dan zien we opeens het helder chromaatgeel van keel en buik, naar de vleugels in oranje overgaand, en den blauwgroenen naakten kring om het oog.

Een ander geluid dan een herhaald „pirrr” bij het opvliegen heb ik niet van ze gehoord.

Tot de vogels, die zich niet bij andere soorten aansluiten, hooren ook de duiven. Een der meest typische voor de hoogere bosschen is wel de langstaartige, donker kaneelbruine kaneelduif (*Macropygia leptogrammica*) met

een parelmoer-achtigen weerschijn links en rechts op den hals. Met geruischloozen vleugelslag vliegen ze op onze nadering behendig tusschen de boomen weg.

Ook duiven met olijfgroenen rug en vleugels zien we nu en dan. Een van de mooiste, die ik eens prachtig door den kijker heb kunnen opnemen, is wel de roodhals-jufferduif (*Ptilopus roseicollis*, fig. 17), groenig op rug en vleugels, maar met helder purperen kop, hals en borst, en dit purper op de borst van onderen afgezet door een scherpen, witten band, waaronder nog weer een donkere.

Keeren we nu echter weer terug tot de troepjes vogels, waarmee we dit artikel begonnen zijn. Als deelnemers aan dergelijke zwervende gezelschappen hebben we leeren kennen: den kruip-, den spot- en den sjielpijster, en den blauwen boomklever, waarbij dan nog in geringer aantal, vaak slechts een enkel paartje, komen: de raketstaart-drongo, die nooit ontbreekt, de loofekster of kitta, de geelkuif-specht, de zwarte wielewaal en soms ook de berg-rupsvogel. Zelden ontbreken ook die buulbuuls (*Hemixus virescens*), wier roep zoo sterk aan den Hollandschen vink doet denken (zie het eerste artikel in afl. 12 van den vorigen jaargang).

Behalve de juist genoemde, alle wat grootere soorten is er ook nog heel wat klein grut, dat met zoo'n troep meezwerft. Allerlei vogeltjes met fijne „pieiet”-geluidjes, die den Hollandschen vogelliefhebber herinneren aan fitisjes, tuinfluiters, vliegenvangers e.d. Enkele daarvan zijn wel makkelijk te kennen.

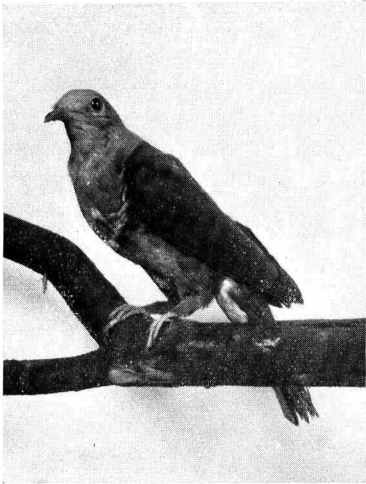

Fig. 17. Roodhals-jufferduif, *Ptilopus roseicollis*.

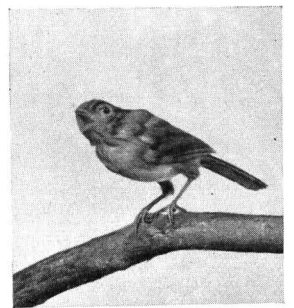

Fig. 18. *Alcippe solitaria*.

Heel algemeen bijv. ziet men bij zoo'n troepje wat vogeltjes, die sterk doen denken aan een tuinfluiter, maar wat bruiner, en overigens zonder eenig bepaald opvallend kenmerk, noch in hun uiterlijk, noch in de geluidjes, die ze voortbrengen. Het is *Alcippe solitaria* (fig. 18), die echter geenszins zoozeer de eenzaamheid bemint als haar achternaam zou doen vermoeden. Integendeel, men ziet ze altijd met vele tegelijk, meest in het lagere hout en struikgewas, struik voor struik ijverig afzoekend.

Fitis-achtige vogeltjes zijn de *Zosterops*-soorten of brilvogeltjes, zooals *Zosterops melanura*, net een fitisje met een wit ringetje om het oog, en *Zosterops fallax*, een fitisje met een grijs kopje. Dergelijke fijne vogeltjes zijn ook de *Cryptolopha*'s, waarvan de soort met den grijzen rug en het roodbruine kopje (*Cryptolopha grammiceps*) vaak gezien wordt.

Makkelijk kenbaar is ook het kleine berg-honingvogeltje (*Aethopyga eximia*), dat met zijn gekromde snavel de bloemen der epiphyten afzoekt, in concurrentie met de dikke zwarte hommels (*Bombus rufipes*), de eenige hommelssoort van Java, die alleen op de bergen voorkomt. Prachtig zijn de kleuren van dit honingvogeltje: bovenzij groen, kruin blauw, en keel en borst rood. Het wijfje daarentegen is eenvoudig grijs.

Vaak ook ziet men het honingvogeltje met dien buitengewoon langen, krommen snavel, waardoor het kopje aan dat van een wulp in het klein doet denken. Op kolibrie-manier staat het nu en dan fladderend stil in de lucht, wellicht op jacht naar mugjes. De kleuren zijn eenvoudig: groenig van boven, gelig van onderen. *Arachnothera armata* (fig. 19) is de naam; deze soort is nauw verwant aan *A. longirostris* uit het laagland, waarvan zij door den heer BARTELS het eerst onderscheiden werd. De geslachtsnaam beteekent „spinnenjagers” en zoo worden zij dan ook in het Hollandsch wel genoemd.

Fig. 19. *Arachnothera armata*.

Erg kenbaar is ook het blauwe vliegenvangertje: *Stoparola indigo*, maar met dit vogeltje willen wij dit artikel dan ook besluiten, daar ik vrees, dat de lezer reeds meer namen gehoord heeft dan hem lief was. Een volgende maal nog iets over de vogels van den bodem en de laagste struiken.

H. C. DELSMAN.

KORTE MEDEDEELINGEN

Bestaan er vliegende slangen? — Gedurende mijn reis in Koetai ontving ik uit drie verschillende bronnen eenige inlichtingen over het voorkomen van vliegende slangen in Koetai. Aangezien de woonplaatsen der personen dagreizen ver uiteen liggen, vermeld ik ook de inlichtingen van hen, die op mij den indruk maakten, niet bijzonder veel van de planten- en dierenwereld af te weten.

1e. Mededeeling van een Maleier uit Tenggarong, een echte rimboeloper en neushoornjager, wiens inlichtingen over planten en dieren, voor zoo ver ik ze heb kunnen controleeren, juist bleken.

„Vele menschen zouden deze slang gezien hebben. Hij zelf heeft er een paar gezien, en een er van gedood. Het dier kwam van uit een boom zweven over een kali van ± 50 M. breedte. Het bewoog zich met slangvormige bewegingen door de lucht. In de vlucht was het lichaam verbreed, op den grond echter rond. Het dier mat ± 80 c. M.; de kleur was groenachtig, eenigszins zwart bij den kop. Het zou zwaar giftig zijn. Inlandsche naam *tedoeng pajang koembang*.”

2e. Mededeeling van een Maleier uit M. Antjaloeng aan de samenvloeiing van Telèn en Kelindjau. Deze persoon bleek weinig van de natuur af te weten.